

# **Młodzieżowa Olimpiada Wiedzy o Społeczeństwie**

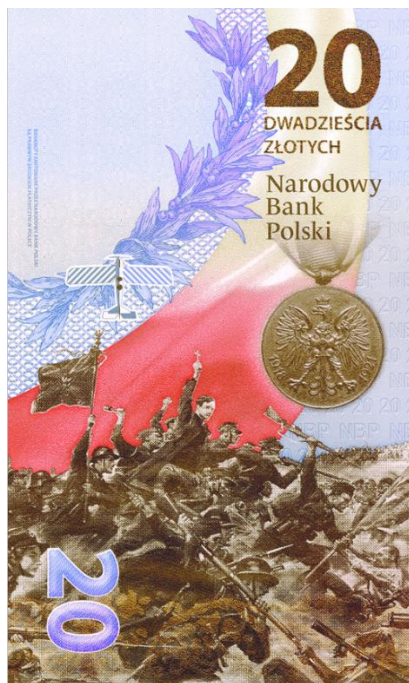
VI edycja

eliminacje szkolne

Test

z kluczem odpowiedzi i komentarzami

1. (2 pkt) Zapoznaj się z grafiką i odpowiedz na pytanie.



Źródło: Narodowy Bank Polski, *Banknoty i monety*,

[https://www.nbp.pl/home.aspx?f=/banknoty\\_i\\_monety/banknoty\\_kolekcyjne.html](https://www.nbp.pl/home.aspx?f=/banknoty_i_monety/banknoty_kolekcyjne.html) (dostęp 17.11.2021).

Grafika przedstawia fragment banknotu kolekcjonerskiego wyemitowanego przez Narodowy Bank Polski w 2020 r. Jakie wydarzenie miał on upamiętniać?

- a) wymarsz Pierwszej Kompanii Kadrowej z Krakowa w 1914 r.,
- b) Bitwę Warszawską w 1920 r.,**
- c) obronę Twierdzy Modlin w 1939 r.,
- d) bitwę o Monte Cassino w 1944 r.

*Banknot ten upamiętnia Bitwę Warszawską w 1920 r. (patrz: Narodowy Bank Polski, Bitwa Warszawska 1920,*

*[https://www.nbp.pl/home.aspx?f=/banknoty\\_i\\_monety/banknoty\\_kolekcyjne/2020\\_bitwa\\_warszawska\\_20zl.html](https://www.nbp.pl/home.aspx?f=/banknoty_i_monety/banknoty_kolekcyjne/2020_bitwa_warszawska_20zl.html) (dostęp 17.11.2021)).*

2. (2 pkt) W którym roku Władimir Putin zaczął po raz pierwszy pełnić obowiązki prezydenta Federacji Rosyjskiej?

- a) w 1999,**
- b) w 2000,
- c) w 2008,
- d) w 2012.

*Władimir Putin, wówczas urzędujący premier, po raz pierwszy zaczął pełnić obowiązki Prezydenta Federacji Rosyjskiej 31 grudnia 1999 r., tj. w dniu rezygnacji z urzędu przez Borysa Jelcyna.*

**3.** (2 pkt) Ile klubów parlamentarnych działa w Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej IX kadencji?

- a) 2,
- b) 3,
- c) 4,**
- d) 5.

*W Sejmie RP bieżącej kadencji działają cztery kluby parlamentarne (patrz: Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Kluby i koła, <https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/kluby.xsp> (dostęp 17.11.2021)).*

**4.** (2 pkt) Na czym opiera się koncepcja zrównoważonego rozwoju?

- a) na promocii wysokiego wzrostu gospodarczego,
- b) na pomocy państwom rozwijającym się w procesie rozwoju własnego przemysłu i możliwości wytwórczych,
- c) na zaspokajaniu obecnych potrzeb bez umniejszania szans przyszłych pokoleń na zaspokojenie własnych,**
- d) na tworzeniu programów pomocowych dla państw rozwijających się, tak by ich poziom rozwoju gospodarczego zrównał się z państwami rozwiniętymi.

*Definicję zrównoważonego rozwoju streszcza pierwsze zdanie raportu Światowej Komisji ds. Środowiska i Rozwoju ONZ (zwanej Komisją Brundtland) z 1987 r. Nasza wspólna przyszłość. Pojęcie to pierwotnie było wykorzystywane jednak już wcześniej, np. w niemieckim leśnictwie w XIX w. Wtedy podkreślano potrzebę refleksji nie tylko nad bieżącymi potrzebami gospodarki, ale również nad perspektywami jej trwałego rozwoju.*

**5.** (2 pkt) W którym roku Maria Ressa i Dmitrij Muratow otrzymali Pokojową Nagrodę Nobla „za wysiłki na rzecz ochrony wolności słowa, która jest warunkiem wstępnym demokracji i trwałego pokoju”?

- a) w 2018,
- b) w 2019,
- c) w 2020,
- d) w 2021.**

*Maria Ressa i Dmitrij Muratow to laureaci Pokojowej Nagrody Nobla w 2021 r. (patrz: The Nobel Prize, The Nobel Peace Prize, <https://www.nobelprize.org/prizes/peace/> (dostęp 17.11.2021)).*

**6.** (2 pkt) Które państwo sprawuje prezydencję w Radzie UE w drugiej połowie 2021 r.?

- a) Francja,
- b) Słowacja,
- c) Słowenia,**
- d) Szwecja.

*Prezydencja w Radzie UE ma charakter rotacyjny – co 6 miesięcy obejmuje ją inne państwo członkowskie. W tym okresie przewodniczy ono posiedzeniom tej instytucji na wszystkich szczeblach, pomagając zapewnić ciągłość prac UE. W drugim półroczu 2021 r. Radzie UE przewodniczy Słowenia (patrz: Rada Europejska, Rada Unii Europejskiej, Prezydencja w Radzie UE, <http://www.consilium.europa.eu/pl/council-eu/presidency-council-eu/> (dostęp 17.11.2021)).*

7. (2 pkt) Zapoznaj się z grafiką i odpowiedz na pytanie.

### Podstawowe dane demograficzne prezentuje poniższa tablica<sup>a</sup>:

Wyszczególnienie	1990	2000	2010	2015	2019	2020	I półrocze	
							2020	2021
Ludność w tys. ....	38073	38254	38530	38437	38383	38265	38354	38162
Przyrost rzeczywisty w tys.	85	-9	33	-41	-29	-118	-28	-103
w %.....	0,22	-0,02	0,08	-0,11	-0,07	-0,3	-0,07	-0,3
Przyrost naturalny w tys. ....	157,4	10,3	34,8	-25,6	-34,8	-122,0	-31,2	-104,7
na 1000 ludności.....	4,1	0,3	0,9	-0,7	-0,9	-3,2	-1,6	-5,5
Urodzenia w tys. ....	547,7	378,3	413,3	369,3	375,0	355,3	177,4	166,0
na 1000 ludności.....	14,3	9,9	10,7	9,6	9,8	9,3	9,2	8,7
Zgony ogółem w tys. ....	390,3	368,0	378,5	394,9	409,7	477,4	208,6	270,7
na 1000 ludności.....	10,2	9,6	9,8	10,3	10,7	12,4	10,9	14,2
Zgony niemowląt w tys. ....	10,6	3,1	2,1	1,5	1,4	1,3	0,6	0,7
na 1000 urodzeń żywych	19,3	8,1	5,0	4,0	3,8	3,6	3,6	3,9
Matżeństwa w tys. ....	255,4	211,2	228,3	188,8	183,4	145,0	37,4	58,3
na 1000 ludności.....	6,7	5,5	5,9	4,9	4,8	3,8	2,0	3,1
Rozwody w tys. ....	42,5	42,8	61,3	67,3	65,3	51,2	23,2	31,6
na 1000 ludności.....	1,1	1,1	1,6	1,8	1,7	1,3	1,2	1,7
Imigracja w tys. ....	2,6	7,3	15,2	.	16,9	13,3	5,6	6,5
Emigracja w tys. ....	18,4	27,0	17,4	.	10,7	8,8	2,8	4,6
Saldo w tys. ....	-15,8	-19,7	-2,1	.	6,1	4,5	2,8	1,9

a) Dane o liczbie ludności oraz dotyczące współczynników na 1000 ludności zostały opracowane w oparciu o: dla 1990 r. - wyniki szacunków ludności; dla 2000 r. - bilans ludności na bazie wyników NSP'2002; dla pozostałych lat - bilans ludności na bazie wyników NSP'2011.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, *Ludność. Stan i struktura ludności oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym* (stan w dniu 30.06.2021), <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/ludnosc-stand-i-struktura-ludnosc-i-raz-ruch-naturalny-w-przekroju-terytorialnym-stand-w-dniu-30-06-2021,6,30.html> (dostęp 17.11.2021).

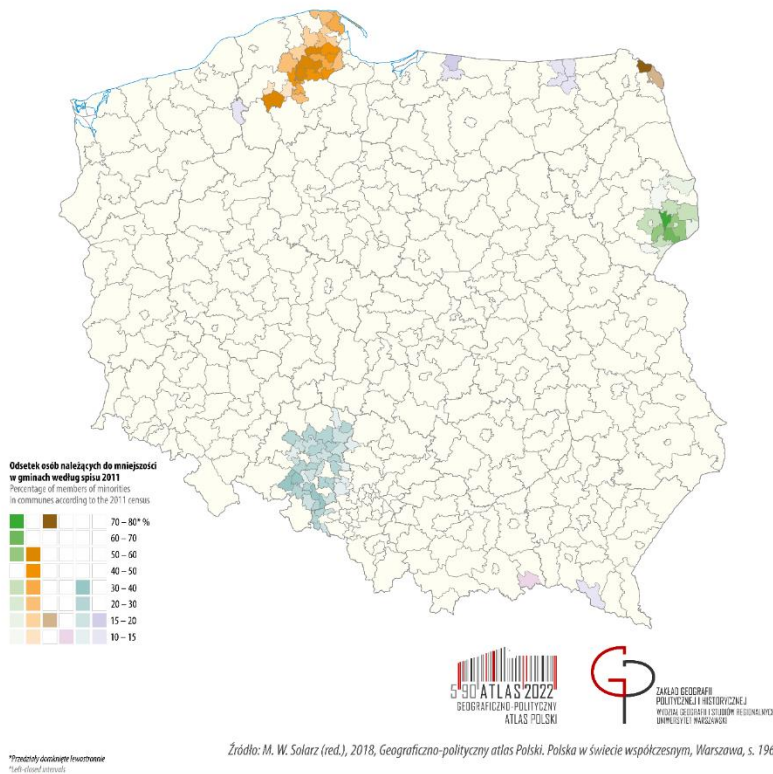
O ile zmieniła się liczba ludności Polski w pierwszym półroczu 2021 r. w porównaniu z pierwszym półroczem 2020 r.?

- liczba ludności wzrosła o około 200 tys. osób,
- liczba ludności nie zmieniła się,
- liczba ludności spadła o około 100 tys. osób,
- liczba ludności spadła o około 200 tys. osób.**

Liczba ludności Polski w pierwszym półroczu 2021 r. w porównaniu z pierwszym półroczem 2020 r. spadła o 192 tys. osób (patrz: Główny Urząd Statystyczny, *Ludność. Stan i struktura ludności oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym (stan w dniu 30.06.2021)*, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/ludnosc-stand-i-struktura-ludnoscioraz-ruch-naturalny-w-przekroju-terytorialnym-stand-w-dniu-30-06-2021,6,30.html> (dostęp 17.11.2021)).

8. (2 pkt) Zapoznaj się z mapą i odpowiedz na pytanie.

**Mniejszości narodowe, etniczne oraz regionalne grupy językowe – rozmieszczenie**  
National/ethnic minorities and regional language groups – distribution in space



Źródło: *Geograficzno-polityczny atlas Polski. Polska w świecie współczesnym*, <http://atlas2022.uw.edu.pl/mapa-tygodnia-mniejszosci-w-polsce/> (dostęp 17.11.2021).

Przedstawiciele której mniejszości narodowej zamieszkują obszar zaznaczony na niebiesko?

- a) śląskiej,
- b) niemieckiej,
- c) łemkowskiej,
- d) czeskiej.

Obszar zaznaczony na niebiesko obejmuje tereny zamieszkałe przez przedstawicieli mniejszości niemieckiej (patrz: Geograficzno-polityczny atlas Polski. Polska w świecie współczesnym, <http://atlas2022.uw.edu.pl/mapa-tygodnia-mniejszosci-w-polsce/> (dostęp 17.11.2021)).

9. (2 pkt) Zapoznaj się z grafiką i odpowiedz na pytanie.

**Tablica 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w październiku 2021 r.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	10 2021			01-10 2021	WPŁYW ZMIAN 09 2021= =100
	10 2020= =100	12 2020= =100	09 2021= =100	01-10 2020= =100	
<b>OGÓŁEM</b>	<b>106,8</b>	<b>106,6</b>	<b>101,1</b>	<b>104,5</b>	<b>x</b>

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, *Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w październiku 2021 roku*, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ceny-handel/wskazniki-cen/wskazniki-cen-towarow-i-uslug-konsumpcyjnych-w-pazdzierniku-2021-roku,2,120.html> (dostęp 17.11.2021).

O ile wzrosły ceny towarów i usług konsumpcyjnych w Polsce w październiku 2021 r. w porównaniu z październikiem 2020 r.?

- a) o 1,1%,
- b) o 4,5%,
- c) o 6,6%,
- d) o 6,8%.**

*Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w Polsce w październiku 2021 r. w porównaniu z październikiem roku ubiegłego wzrosły o 6,8% (patrz: Główny Urząd Statystyczny, Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w październiku 2021 roku, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ceny-handel/wskazniki-cen/wskazniki-cen-towarow-i-uslug-konsumpcyjnych-w-pazdzierniku-2021-roku,2,120.html> (dostęp 17.11.2021)).*

10. (2 pkt) Ile zwrotek liczy hymn państwowy Rzeczypospolitej Polskiej?

- a) 2,
- b) 3,
- c) 4,**
- d) 5.

*Zgodnie z Ustawą z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej oraz o pieczęciach państwowych (Dz. U. 1980 nr 7 poz. 18. z późniejszymi zmianami) hymn państwowy Rzeczypospolitej Polskiej liczy cztery zwrotki.*

**11.** (1 pkt) Co jest podstawową jednostką samorządu terytorialnego w Polsce?

- a) województwo,
- b) starostwo,
- c) powiat,
- d) gmina.**

*Zgodnie z art. 164 Konstytucji RP z 1997 r. podstawową jednostką samorządu terytorialnego jest gmina.*

**12.** (1 pkt) Jak nazywamy masową, planową zagładę Żydów w czasie II wojny światowej?

- a) Holocaust,**
- b) nazizm,
- c) szowinizm,
- d) rasizm.

*Holokaust lub Shoah to ludobójstwo ok. 6 milionów europejskich Żydów, zrealizowane przez III Rzeszę Niemiecką i państwa sojusznicze.*

**13.** (1 pkt) Gdzie diaspora polska jest najmniej liczna?

- a) w Ameryce Północnej,
- b) w Ameryce Południowej,
- c) w Europie Zachodniej,
- d) w Azji.**

*O ile historycznie, zwłaszcza w okresie zsyłek carskich i przymusowych przesiedleń w czasach stalinowskich, diaspora polska w Azji była liczna, to od końca XIX w. wskutek przede wszystkim emigracji zarobkowej do Europy Zachodniej, Stanów Zjednoczonych, Argentyny i Brazylii, stanowi ona obecnie najmniejszą ze wskazanych, skupiając się głównie w azjatyckich państwach poradzieckich.*

**14.** (1 pkt) Kto został pierwszym niekomunistycznym premierem Polski po II wojnie światowej?

- a) L. Wałęsa,
- b) J. Kaczyński,
- c) L. Balcerowicz,
- d) T. Mazowiecki.**

*Tadeusz Mazowiecki był niekomunistycznym politykiem, który został ostatnim Prezesem Rady Ministrów PRL (X kadencja Sejmu PRL) i pierwszym premierem III RP.*

**15.** (1 pkt) Ile państw członkowskich liczyła Unia Europejska w 2021 roku?

- a) 26,
- b) 27,**
- c) 28,
- d) 29.

*Po wystąpieniu z UE 1 lutego 2020 r. Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, w skład ugrupowanie wchodzi 27 państw członkowskich.*

**16.** (1 pkt) W 1999 r. Polska wstąpiła do jednej z organizacji międzynarodowych. Której?

- a) NAFTA,
- b) NATO,**
- c) OECD,
- d) UE.

*Polska jest członkiem OECD od 1996 r., NATO od 1999 r., UE od 2004 r. NAFTA jest umową handlową obejmującą państwa Ameryki Północnej.*

**17.** (1 pkt) Przed którym sądem lub trybunałem Zgromadzenie Narodowe może pociągnąć do odpowiedzialności Prezydenta RP za naruszenie Konstytucji lub ustawy?

- a) Sądem Najwyższym,
- b) Trybunałem Konstytucyjnym,
- c) Trybunałem Stanu,**
- d) Najwyższym Sądem Administracyjnym.

*Zgodnie z art. 145 Konstytucji RP z 1997 r. Prezydent Rzeczypospolitej za naruszenie Konstytucji, ustawy lub za popełnienie przestępstwa może być pociągnięty do odpowiedzialności przed Trybunałem Stanu.*

**18.** (1 pkt) Gdzie mieści się siedziba główna ONZ?

- a) w Hadze,
- b) w Brukseli,
- c) w Nowym Jorku,**
- d) w Wiedniu.

*Siedziba Główna ONZ, przede wszystkim Sekretariat ONZ, znajduje się na nowojorskim Manhattanie. Autorem założenia był Le Corbusier, natomiast do współpracy zaproszono szerokie grono architektów, w tym również z Polski (Maciej Nowicki).*

**19.** (1 pkt) Kto najdłużej pełnił funkcję Prezesa Rady Ministrów?

- a) Beata Szydło,
- b) Donald Tusk,**
- c) Mateusz Morawiecki,
- d) Leszek Miller.

*Najdłużej stanowisko Prezesa Rady Ministrów piastował Donald Tusk (od 16 listopada 2007 r. do 22 września 2014 r., czyli przez 6 lat i 10 miesięcy). Na drugim miejscu jest Mateusz Morawiecki, który sprawuje tę funkcję od 11 grudnia 2017 r. (przez około 4 lata), a następnie Leszek Miller (2 lata i 6 miesięcy) i Beata Szydło (2 lata).*



**20.** (1 pkt) Kto aktualnie pełni funkcję Rzecznika Praw Obywatelskich?

- a) Adam Bodnar,
- b) Irena Lipowicz,
- c) Marcin Wiącek,**
- d) Janusz Kochanowski.

*W dniu 23 lipca 2021 r. urząd RPO objął Marcin Wiącek, zastępując Adama Bodnara.*

**21.** (1 pkt) Gdzie ma siedzibę Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE)?

- a) w Brukseli,
- b) w Luksemburgu,**
- c) w Paryżu,
- d) w Strasburgu.

*TSUE ma siedzibę w Luksemburgu (patrz: Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Instytucja, [https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2\\_7021/pl/](https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7021/pl/) (dostęp 17.11.2021)).*

**22.** (1 pkt) W którym roku Główny Urząd Statystyczny przeprowadził ostatni Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań?

- a) w 2011,
- b) w 2016,
- c) w 2019,
- d) w 2021.**

*Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań miał miejsce w dniach 1.04. – 30.09.2021 r. (patrz: Główny Urząd Statystyczny, Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021, <https://spis.gov.pl/> (dostęp 17.11.2021)).*

**23.** (1 pkt) Który rozdział Konstytucji RP z 1997 r. poświęcony jest wolnościom, prawom i obowiązkom człowieka i obywatela?

- a) Rozdział II,**
- b) Rozdział V,
- c) Rozdział VIII,
- d) Rozdział X.

*Rozdział II Konstytucji RP z 1997 r. nosi tytuł Wolności, prawa i obowiązki człowieka i obywatela.*

**24.** (1 pkt) Jakim resortem kieruje człowiek przedstawiony na poniższym zdjęciu?



Źródło: Serwis Rzeczypospolitej Polskiej, *Ministerstwa*, <https://www.gov.pl/web/gov/ministerstwa> (dostęp 17.11.2021).

- a) Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji,
- b) Ministerstwem Aktywów Państwowych,
- c) Ministerstwem Edukacji i Nauki,**
- d) Ministerstwem Spraw Zagranicznych.

*Zdjęcie przedstawia Przemysława Czarneka, który od 19 października 2020 r. sprawuje stanowisko Ministra Edukacji i Nauki (patrz: Serwis Rzeczypospolitej Polskiej, Przemysław Czarnek, <https://www.gov.pl/web/edukacja-i-nauka/przemyslaw-czarnek2> (dostęp 17.11.2021)).*

**25.** (1 pkt) W którym z państw sąsiadujących z Polską wyborom prezydenckim w 2020 r. towarzyszyły masowe protesty?

- a) w Republice Czeskiej,
- b) w Republice Słowackiej,
- c) w Republice Federalnej Niemiec,
- d) w Republice Białorusi.**

*Masowe protesty przeciwko rządowi Aleksandra Łukaszenki, a także fałszerstwom wyborczym, które zapewniły mu kolejną kadencję, przetoczyły się w 2020 r. przez Białoruś.*

**26.** (1 pkt) Na granicy z którym państwem znajduje się przejście graniczne w Kuźnicy Białostockiej?

- a) z Rosją,
- b) z Litwą,
- c) z Białorusią,**
- d) z Ukrainą.

*Przejście graniczne w Kuźnicy Białostockiej znajduje się na granicy między Polską a Białorusią.*

**27.** (1 pkt) Zapoznaj się z grafiką i odpowiedz na pytanie.



Źródło: Website of the Republic of Poland, *Poland in Canada*, <https://www.gov.pl/web/canada-en/news> (dostęp 17.11.2021).

Na mapie zaznaczono cztery państwa tworzące pewne ugrupowanie międzynarodowe. W którym roku to zrzeszenie powstało?

- a) **1991,**
- b) 1995,
- c) 2000,
- d) 2005.

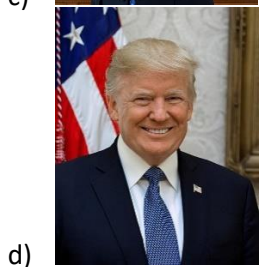
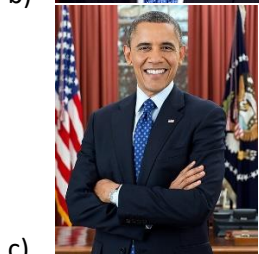
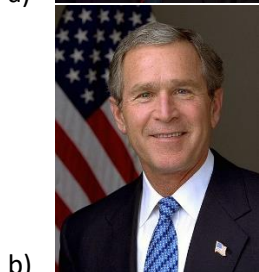
*Na mapie zaznaczono państwa tworzące Grupę Wyszehradzką, powstałą 15 lutego 1991 r. (patrz: *The Visegrad Group, History of the Visegrad Group*, <https://www.visegradgroup.eu/about/history> (dostęp 17.11.2021)).*

**28.** (1 pkt) Jak nazywany jest jednoosobowy organ wykonawczy gminy miejskiej oraz gminy miejsko-wiejskiej?

- a) sołtys,
- b) wójt,
- c) **burmistrz,**
- d) prezydent.

*Urząd burmistrza, jako osoby sprawującej władzę wykonawczą w mieście, funkcjonuje w Polsce od średniowiecza. Współcześnie burmistrzowie wybierani są w wyborach powszechnych w gminach, w których siedziba władz znajduje się w mieście leżącym na jej terytorium.*

**29.** (1 pkt) Który z przedstawionych czterech ostatnich prezydentów USA sprawował urząd najkrócej?



*Spośród przedstawionych prezydentów najkrócej – tylko jedną kadencję – urząd sprawował Donald Trump.*

**30.** (1 pkt) Kto przygotowuje założenia polityki pieniężnej RP?

- a) Ministerstwo Finansów,
- b) Rada Polityki Pieniężnej,**
- c) Bank Gospodarstwa Krajowego,
- d) Premier RP.

*Na podstawie art. 227 Konstytucji RP z 1997 r. za coroczne przygotowanie założeń polityki pieniężnej odpowiada Rada Polityki Pieniężnej.*